

مقایسه اثرات هورمون رشد روی تغییرات گرلین آسیل‌دار در دو رده چاقی به دنبال یک جلسه فعالیت ورزشی متناوب

چکیده

تاریخ دریافت مقاله: ۱۳۹۱/۱۲/۲۳ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۲/۰۱/۳۱

* مجید قلی‌پور

آرزو تبریزی

گروه تربیت بدنی، دانشگاه صنعتی شریف،
تهران، ایران.

زمینه و هدف: غذای دریافتی (اشتها) و انرژی مصرفی می‌توانند روی وزن بدن مؤثر باشند. گرلین آسیل‌دار (Acylated Ghrelin) اشتها را زیاد می‌کند و میزان پلاسمایی آن توسط هورمون رشد سرکوب می‌شود. تحقیق حاضر، اثرات فعالیت ورزشی متناوب با شدت‌های فزاینده روی گرلین آسیل‌دار، اشتها و هورمون رشد دانشجویان مرد با دو رده چاقی را مورد آزمون قرار می‌دهد.

روش بررسی: هر دو گروه یک (تعداد شش نفر، شاخص توده بدن $31/18\pm0/92 \text{ kg/m}^2$) و گروه دو (تعداد پنج نفر، شاخص توده بدن $36/94\pm2/25 \text{ kg/m}^2$) با شدت‌های فزاینده 50 ، 60 ، 70 و 80 درصد حداکثر اکسیژن مصرفی، بهتریب برای مدت 10 ، 10 ، پنج، و دو دقیقه روی نوارگردان دویدند. نمونه‌های خون قبل از فعالیت ورزشی (به عنوان مقادیر استراحتی)، بعد از هر حجم کاری (هنگام فعالیت ورزشی) و در دقایق 30 ، 60 و 120 (هنگام دوره بازیافت) جمع‌آوری شدند.

یافته‌ها: غلظت‌های پلاسمایی گرلین آسیل‌دار و میزان گرستنگی در دو گروه کاهش یافت و در پایان آزمون، به طور معنی‌داری نسبت به مقادیر استراحتی کمتر بود (بهتریب: $P=0/008$ و $P=0/002$) ولی اختلاف معنی‌داری بین گروه‌ها نبود. غلظت پلاسمایی هورمون رشد در دو گروه افزایش یافت و در پایان آزمون، به طور معنی‌داری نسبت به مقادیر استراحتی بیشتر بود (گروه یک $P=0/012$ و گروه دو $P=0/005$) و اختلاف معنی‌داری بین گروه‌ها نبود. به علاوه، تفاوت معنی‌داری بین مقادیر سطح زیرمنحنی تمام متغیرها در هر دو گروه وجود نداشت.

نتیجه‌گیری: این یافته‌ها اشاره دارد که افراد در دو رده چاقی، واکنش‌های یکسانی به شدت‌های مختلف دویدن دارند که می‌تواند برای طراحی یک برنامه تمرینی کاهش وزن مؤثرتر، مورد توجه قرار گیرد.

کلمات کلیدی: گرلین آسیل‌دار، اشتها، هورمون رشد، دویدن، چاقی.

* نویسنده مسئول: تهران، خیابان آزادی، دانشگاه صنعتی
شریف، مرکز تربیت بدنی، کد پستی: ۱۴۵۸۸۹۶۹۴
تلفن: ۰۲۱۶۶۱۶۵۱۵۲
E-mail: gholipour@sharif.ir

مقدمه

لیگاندی که به طور عمده از معده ترشح شده^۱ و باعث ترشح هورمون رشد هم می‌گردد، در سال ۱۹۹۹ شناسایی و گرلین (Ghrelin) نامیده شد.^۲ گرلین یک هورمون پیتیدی است (۲۸ اسید آمینه) که جایگاه سه سرین آن توسط یک اسید چرب تعديل می‌گردد و این تعديل برای عبور از سد خون-مغز و فعالیت آن^۳ و همچنین برای تحريك ترشح هورمون رشد از طریق فعال‌کردن گیرنده ویژه

شیوع چاقی در چند دهه گذشته فوق العاده افزایش یافته و ضمن آن که خود به عنوان یک بیماری مورد توجه است، با بیماری‌های دیگری مثل بیماری‌های قلب-عروق، دیابت نوع دو و سرطان مرتبط می‌باشد.^۴ از طرف دیگر، وزن بدن تحت تأثیر مقدار غذای دریافتی (انرژی دریافتی) و انرژی هزینه شده (انرژی مصرفی) قرار دارد.^۳

و با توجه به آن که تغییرات در غلظت گرلین همبستگی منفی با تغییرات در وزن بدن دارد^۷ و ترشح هورمون رشد هم در افراد چاق نقصان می‌یابد،^۸ مشخص نیست که یک جلسه فعالیت ورزشی با شدت‌های متفاوت، اثرات مشابهی روی افراد با سطوح مختلف چاقی داشته باشد و آیا تفاوت میزان چاقی، باعث واکنش‌های متفاوتی در گرلین آسیل دار و اشتهاي آنان می‌شود؟

با توجه به نبود اطلاعات، تصمیم گرفتیم تا تغییرات غلظت‌های هورمون رشد، گرلین آسیل دار و میزان گرسنگی افراد کم تحرک در دو رده متفاوت چاقی را مقایسه کیم. هدف اصلی تحقیق حاضر، تعیین میزان تغییرات غلظت‌های هورمون رشد، گرلین آسیل دار و میزان گرسنگی این افراد، هنگام و بعد از فعالیت ورزشی در شدت‌های مختلف بود. ما فرض کردیم که هورمون رشد، گرلین آسیل دار و میزان گرسنگی افراد کم تحرک با سطوح مختلف چاقی، هنگام و بعد از یک جلسه فعالیت ورزشی متناوب با شدت‌های فراینده (متوسط تا به طور تقریبی شدید)، دچار تغییرات متفاوتی می‌شوند.

روش بررسی

داوطلبان، دانشجویان مرد چاق ۱۸-۲۲ ساله بودند که ابتدا در مورد نوع و هدف تحقیق به طور کامل آگاه شدند. نداشتن فعالیت جسمانی منظم، رژیم غذایی، سابقه بیماری متابولیکی و قلبی-عروقی، مصرف داروی خاص، عمل جراحی و نداشتن عادت به کشیدن سیگار از جمله شرایط شرکت در تحقیق بود. این داده‌ها از طریق انجام آزمون نوار قلبی، اکوکاردیوگرافی قلبی و یک پرسشنامه جمع‌آوری گردید. از بین داوطلبان، ۱۱ نفر واجد شرایط انتخاب و پس از ارایه رضایت‌نامه کتبی، در تحقیق حاضر با طرح تصادفی متعادل شده (Counterbalanced-randomized design) که دارای تأییدیه از کمیته کشوری اخلاق در پژوهش بود، در سال ۱۳۸۹ شرکت نمودند. آزمودنی‌ها براساس شاخص توده بدنی (Body Mass Index, BMI) به دو گروه تجربی تقسیم شدند. گروه اول: چاق رده دو یک با BMI بین ۳۰-۳۵ و به تعداد شش نفر و گروه دوم: چاق رده دو با BMI بین ۴۰-۴۵ و به تعداد پنج نفر).

در آزمون مقدماتی، آزمودنی‌ها بعد از حضور در آزمایشگاه، با نحوه دویدن روی نوارگردان آشنایی کامل یافته و ویژگی‌های

Growth Hormone Secretagogue Receptors (GHS-Rs) واقع در هیپوفیز ضروری است.^۷ گرلین مصرف غذا را افزایش داده و اشتها را زیاد می‌کند^۸ و غلظت آن قبل از غذا زیاد و بعد از آن کم می‌شود.^۹ دو نوع گرلین، به صورت آسیل دار شده (Acylated Ghrelin) و بی‌آسیل (Des-acyl Ghrelin) در گرددش خون شناسایی شده است که به مجموعه آن‌ها گرلین تام (Total Ghrelin) گفته می‌شود. گرلین بی‌آسیل، روی واکنش هورمون رشد به گرلین آسیل دار تأثیری ندارد^{۱۰} و در انسان، فقد فعالیت هیپوفیزی گرلین آسیل دار بوده و نمی‌تواند بر اشتها اثرگذار باشد.^{۱۱} گذشته از این، غلظت پلاسمایی گرلین در افراد چاق کاهش می‌یابد^{۱۲} و میزان آن در مقایسه با افراد دارای وزن طبیعی کمتر است.^{۱۳} غلظت پلاسمایی گرلین بعد از کاهش وزن به سطح طبیعی افزایش می‌یابد، تغییری که بسیاری از افراد چاق بعد از کاهش وزن آن را تجربه کرده و به طور بالقوه برگشت مجدد وزن را تحریک می‌نماید.^{۱۴}

از طرف دیگر، فعالیت ورزشی به عنوان یک روش مؤثر در افزایش انرژی مصرفی،^{۱۵} می‌تواند باعث کاهش موقتی گرسنگی شود.^{۱۶} با توجه به تأثیر فعالیت ورزشی در حفظ تعادل انرژی، بیشتر مطالعات گزارش کردند که یک جلسه فعالیت ورزشی هوایی تأثیری بر غلظت پلاسمایی گرلین تام ندارد.^{۱۷-۲۱} با وجود این که تنها گرلین آسیل دار بر اشتها اثرگذار است، با این حال در بیشتر تحقیقات، گرلین تام مورد اندازه‌گیری قرار گرفته است. نتایج تحقیقات قبلی نشان داده است که غلظت گرلین آسیل دار و میزان گرسنگی افراد سالم و ورزشکار هنگام دویدن روی نوارگردان یا شدت‌های مختلف کاهش می‌یابد.^{۲۲-۲۵}

به تازگی ما نشان دادیم که گرلین آسیل دار و میزان گرسنگی افراد چاق، هنگام دویدن روی نوارگردان، در شدت ۷۰٪ حداکثر اکسیژن مصرفی سرکوب می‌شود و این کاهش تا دو ساعت بعد از آن، هنگام دوره بازیافت، ادامه می‌یابد.^{۲۶} گزارش تحقیق بعدی ما بیان گر حصول نتیجه مشابهی با شدت ۶۰٪ حداکثر اکسیژن مصرفی بود.^{۲۷} یک جلسه فعالیت ورزشی با شدت کافی باعث افزایش غلظت پلاسمایی هورمون رشد می‌شود^{۲۴-۲۵} و هورمون رشد به نوبه خود، به روش بازخورده، رهایش گرلین به گرددش خون را مهار می‌کند و این در حالی است که گرلین در ترشح هورمون رشد به واسطه انجام فعالیت ورزشی، دخالتی ندارد.^{۲۶} تحقیقات ما، تنها روی افراد چاق انجام شده

برای شرکت در آزمون اصلی، به هر دو گروه تجربی، دو هفته استراحت داده شد. جلسات آزمون اصلی با فاصله هفت روز از یکدیگر انجام شد. از آزمودنی‌ها خواسته شد تا در سراسر دوره تحقیق کماکان کم تحرک بمانند و بیست و چهار ساعت قبل از هر جلسه آزمون اصلی، از مصرف کافین خودداری نمایند. در جلسه آزمون، آزمودنی‌ها با ۱۲ ساعت ناشتاپی، بین ساعت ۷:۴۵ تا ۷:۳۰ در محل آزمایشگاه حاضر شدند. نوشیدن آب به جزء هنگام جلسات آزمون مجاز بود. در ساعت ۸:۰۰ یک عدد کاتتر (Catheter) NovaFlon، 45 mm، Medikit (Treadmill) درون سیاهرگ جلو بازویی قرار داده شد. سپس آزمودنی‌ها تا اولین نمونه‌گیری خون به حالت نشسته، به استراحت پرداختند.

در ساعت ۸:۴۵ پانزده دقیقه مانده به شروع فعالیت ورزشی، نمونه خون استراحتی از طریق کاتتر تهیه شد. سپس، در ساعت ۹:۰۰ افراد یک پروتکل دویدن متناوب بر روی نوارگردان (Treadmill) EXCITE Run 900، Technogym Co., Cesena, Italy) سرعت تخیمی جهت رسیدن به اکسیژن مصرفی برابر با ۵۰٪، ۶۰٪ و ۷۰٪ و ۸۰٪ حداکثر اکسیژن مصرفی، به ترتیب به مدت ۱۰، ۱۰، پنج، و دو دقیقه را انجام دادند.

چنان‌چه ضربان قلب هر آزمودنی کمتر و یا بیشتر از مقادیر تخمین‌زده شده بود، سرعت نوارگردان به ترتیب بیشتر و یا کمتر می‌گردید. بعد از اتمام هر حجم کاری باشد و مدت مذکور، سرعت نوارگردان برای سه دقیقه، به سه کیلومتر در ساعت کاهش می‌یافتد تا امکان تهیه نمونه‌خون مهیا گردد. نمونه‌های خون در ابتدای شروع آزمون در حال نشسته (دقیقه ۱-۱۵- به عنوان مقادیر استراحتی) و بعد از هر حجم کاری هنگام دویدن روی نوارگردان (دقایق ۱۰، ۲۳، ۳۱ و ۳۶) و همچنین ۳۰، ۶۰ و ۱۲۰ دقیقه بعد از آن، در دوره بازیافت (Recovery period) (به ترتیب مرحله اول، دوم و سوم) در حالت نشسته تهیه شد. به علاوه در انتهای هر حجم کاری، ۱ ml خون دیگر جهت اندازه‌گیری غلظت هموگلوبین و تعیین هماتوکریت به منظور تعیین تغییرات حجم‌های پلاسمایی تهیه شد.^{۳۱} در سراسر جلسات آزمون، یک ساعت دیواری در محل آزمایشگاه قرار داشت، در نتیجه آزمودنی‌ها از گذشت زمان آگاهی داشتند. درجه حرارت و رطوبت‌ها اندازه‌گیری نشد. آزمودنی‌ها در سراسر جلسات آزمون ناشتا باقی ماندند و در زمان هر نمونه‌گیری خون، از

آنتروپومتریکی شامل دور کمر و باسن، ضخامت چربی زیر پوست با استفاده از کالیپر CE1020 Harpenden Skinfold Caliper، Baty International, UK) در سه ناحیه سینه، شکم و ران،^{۳۹} قد با تقریب ۰/۱ cm با استفاده از قدسنج، وزن با تقریب ۰/۰۱ kg دیجیتالی (Digital medical weighing scale, Seca GmbH & Co. KG. Hamburg, Germany) اندازه‌گیری و شاخص توده بدنی از تقسیم کیلوگرم وزن بدن به مربع قد به متر محاسبه شد. دو هفته بعد از انجام آزمون مقدماتی، آمادگی قلبی-عروقی (حداکثر اکسیژن مصرفی) آزمودنی‌ها توسط دویدن روی نوارگردان و اندازه‌گیری گازهای تنفسی با یک سیستم خودکار (COSMED quark b2, COSMED, Rome, Italy) مورد ارزیابی قرار گرفت و سیستم بعد از هریار استفاده، مورد تنظیم قرار گرفت. در سراسر آزمون، مقادیر حجم اکسیژن مصرفی (تنفس به تنفس) و ضربان قلب (T37, Polar Electro, Finland) به واسطه اتصال تجهیزات به یک کامپیوتر، ضمن ثبت شدن، در معرض دید قرار داشت.

جزیيات کامل روش اجرای پروتکل تمرینی در گزارش اخیر توضیح داده شده است.^{۳۲} به طور خلاصه، آزمودنی‌ها، دویدن روی نوارگردان (شبیث ثابت صفر درجه) را با حجم کاری معادل چهار کیلومتر در ساعت آغاز کردند. سپس، حجم کار هر دو دقیقه، یک کیلومتر در ساعت تا رسیدن به خستگی، افزایش یافت. ملاک اولیه رسیدن به حداکثر اکسیژن مصرفی، ثابت‌ماندن حجم اکسیژن مصرفی علی‌رغم افزایش حجم کار بود و یا این‌که دو شرط از سه شرط ثانویه حادث می‌گردید. شروط ثانویه عبارت بودند از:

- رسیدن به ضربان قلب بیشینه -۲- نسبت تبادل تنفسی (Respiratory Exchange Ratio, RER) (بیشتر از ۱/۱ و -۳- میزان تلاش احساس شده به مقدار ۱۹ یا از مقیاس ۲۰ نقطه‌ای بورگ ۱۵ point Borg scale). سپس براساس سرعت‌های نوارگردان و حجم اکسیژن مربوط به همان سرعت و با استفاده از معادله رگرسیون، سرعت‌های متناظر با ۵۰٪، ۶۰٪، ۷۰٪ و ۸۰٪ حداکثر اکسیژن مصرفی، به طور جداگانه برای هر آزمودنی محاسبه شد. محاسبه مشابهی برای تخمین ضربان قلب مربوط به هر حجم کار انجام شد. این پروتکل (۳۰) به جهت حصول اطمینان از این‌که آزمودنی‌ها کم تحرک، هنگام دویدن به حالت یکنواختی برسند، مورد تعديل قرار گرفت. به منظور حذف اثرات فعالیت ورزشی در آزمون مقدماتی و

برای مقایسه اختلاف درون‌گروهی بین مقادیر استراحتی مربوط به هورمون رشد، گرلین آسیل دار و میزان گرسنگی و مقادیر به دست آمده در پایان آزمون برای هر گروه، از Paired t-test استفاده شد. تجزیه ANOVA with Repeated-measures (ANOVA با اندازه‌گیری‌های مکرر) تحلیل واریانس با اندازه‌گیری‌های مکرر (Post-hoc pairwise comparisons، Bonferroni method) تعقیبی مقایسه‌های جفتی با استفاده از روش بنفرونی ($\alpha < 0.05$) استفاده شد. اختلاف بین‌گروهی معنی‌داری برای تغییرات حجم پلاسمای طول آزمون، مورد استفاده قرار گرفت و در جای مقتضی، آزمون تعقیبی مقایسه‌های جفتی با استفاده از روش بنفرونی (pairwise comparisons، Bonferroni method) استفاده شد. اختلاف بین‌گروهی معنی‌داری برای تغییرات حجم پلاسمای طول آزمون وجود نداشت و بر همین اساس، اصل مقادیر اندازه‌گیری شده، بدون تعدیل گزارش شد. برای سطح معنی‌دار بودن در نظر گرفته شد. نتایج به صورت میانگین $\pm$ خطای میانگین $\pm$ خطای ارایه و در صورت نیاز به گزارش به هر صورتی غیر از این، اعلام شد.

یافته‌ها

اندازه‌های آنتروپومتریکی: مقادیر مربوط به اندازه‌های آنتروپومتریکی در جدول ۱ آورده شده است. نتایج نشان داد که دو گروه از نظر قد، وزن، شاخص توده بدن، محیط دور کمر، وزن و چربی بدن، اختلاف معنی‌داری با هم داشتند (جدول ۱).

شدت و مسافت فعالیت ورزشی: با توجه به آن که شدت دویدن روی نوارگردان، براساس حداقل اکسیژن مصرفی هر فرد، برای هر دو گروه یکسان در نظر گرفته شد، بین میانگین مسافت طی شده توسط گروه یک و دو اختلاف معنی‌داری وجود نداشت (به ترتیب: $2786 \pm 48/16$ و $2894 \pm 66/22$ متر). این نتایج بیان‌گر آن است که بین کار انجام‌شده و در نتیجه انرژی مصرف‌شده توسط دو گروه تفاوت معنی‌داری وجود نداشت.

گرلین آسیل دار: بین مقادیر استراحتی غلظت پلاسمایی گرلین آسیل دار گروه یک و دو (به ترتیب: $5/30 \pm 0/31$ و $5/37 \pm 0/13$ پیکوگرم/میلی لیتر) اختلاف معنی‌داری وجود نداشت ($P=0/830$). آزمون تجزیه تحلیل واریانس نشان داد که آزمون ($P=0/768$) و اثر مقابله آزمون بر زمان ($P=0/053$)، برای غلظت پلاسمایی گرلین

آن‌ها خواسته شد تا اشتهاخ خود (چقدر احساس گرسنگی می‌کنند) را با علامت‌زدن روی یک مقایس دیداری مدرج ۱۰۰ میلی‌متری (Visual analogue scales) مشخص نمایند.^{۳۲،۳۳} غلظت‌های پلاسمایی گرلین آسیل دار و هورمون رشد به روش آزمایش آنژیمی الایزا RD194062400R، BioVender- Laboratori medicina, a.s., CAN-GH-4070، Diagnostics Biochem, Canada Inc) اندازه‌گیری شدند. نمونه‌های خون، به منظور جلوگیری از تجزیه گرلین آسیل دار به وسیله پروتئاز، درون لوله‌های جداگانه‌ای محتوی EDTA و p-hydroxymercuribenzoic acid به مدت ۱۰ دقیقه با ۳۵۰۰ دور در دقیقه، درون لوله‌های جداگانه‌ای متقل و به‌ازای هر میلی‌لیتر از آن، ۱۰۰ میکرولیتر HCl ۱M اضافه شد. نمونه‌ها سپس، به مدت پنج دقیقه با ۳۵۰۰ دور در دقیقه سانتریفیوژ شدند. آن‌گاه اجزای تفکیک شده، درون لوله‌های جداگانه‌ای متقل و برای اندازه‌گیری گرلین آسیل دار در آینده، در -20°C - نگهداری شدند. جهت اندازه‌گیری هورمون رشد، نمونه‌های خون دیگری، درون لوله‌هایی محتوی فعال‌کننده انعقادی، جمع‌آوری شد. سرم به دست آمده پس از سانتریفیوژ نمونه‌ها به مدت ۱۰ دقیقه در ۳۵۰۰ دور در دقیقه، به درون لوله‌های مجزا متقل و در -20°C - جهت اندازه‌گیری در آینده، نگهداری شد. غلظت‌های پلاسمایی هموگلوبین و هماتوکریت با استفاده از دستگاه خودکار تجزیه‌کننده خون‌شناسی KX-21 (Hematology Analyzer, Sysmex Inc., Japan) تعیین شد. به منظور حذف تغییرات درون آزمونی، نمونه‌های خون مربوط به هر آزمودنی هم‌زمان مورد اندازه‌گیری قرار گرفت. ضریب تغییر (Coefficient variation) گرلین آسیل دار $6/7\%$ و هورمون رشد $4/4\%$ بود.

داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار SPSS ویراست ۱۶ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. مقادیر مساحت زیر منحنی (Area Under the Curve, AUC) با توجه به منحنی کل دوره آزمون، مربوط به میزان گرسنگی و غلظت‌های پلاسمایی گرلین آسیل دار و هورمون رشد در برابر زمان، با استفاده از قانون ذوزنقه محاسبه شد. برای تعیین اختلاف بین گروهی در مقادیر مربوط به ویژگی‌های آنتروپومتریکی، هورمون رشد، گرلین آسیل دار و میزان گرسنگی در هر نقطه زمانی و هم‌چنین مقادیر مساحت زیرمنحنی محاسبه شده مربوط به متغیرهای فوق در کل دوره آزمون، از Independent t-test استفاده شد. هم‌چنین

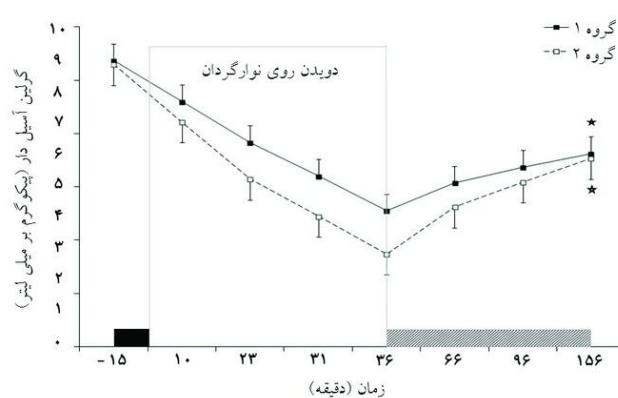
جدول ۱: ویژگی‌ها و اختلافات بین دو گروه

P	گروه ۲	گروه ۱	ویژگی‌ها ⁺
۰/۷۹۲	۲۱±۱/۶۷	۲۱±۱/۲	سن (سال)
* ۰/۰۱۰	۱۷۰/۶۵±۰/۰۴	۱۷۵/۸۵±۰/۰۲	قد (cm)
* ۰/۰۱۳	۱۰۷/۵۴±۷/۵۲	۹۶/۴۵±۴/۳۵	وزن (kg)
* P<۰/۰۰۰۵	۳۶/۹۴±۲/۲۵	۳۱/۱۸±۰/۹۲	شاخص توده بدن (kg/m ^۲)
* ۰/۰۱۶	۱۱۷/۵۵±۸/۲۷	۱۰۶/۷۵±۳/۲۴	دور کمر (cm)
۰/۱۴۸	۱۱۷/۲۶±۸/۲۶	۱۱۱/۴۸±۳/۲۸	دور باسن (cm)
۰/۰۷۷	۱/۳۰±۰/۴۱	۰/۹۶±۰/۰۵	نسبت دور کمر به باسن (WHR)
* ۰/۰۳۸	۳۰/۰۸±۵/۸۷	۲۲/۹۶±۳/۸۲	وزن چربی بدن (kg)
۰/۷۷۴	۳۴/۵۱±۳/۴۷	۳۳/۷۳±۴/۹۵	حداکثر اکسیژن مصرفی (ml/kg/دقیقه)

⁺ داده‌ها به صورت میانگین ± انحراف معیار می‌باشد. * اختلاف معنی دار بین گروهی

میزان آن در هر دو گروه در پایان آزمون، به طور معنی داری نسبت به مقادیر استراحتی کمتر بود (هر دو گروه $P=0/008$). مساحت‌های زیرمنحنی در کل دوره آزمون، به منظور ارزیابی اختلاف بین گروهی محاسبه و مورد استفاده قرار گرفت. مقادیر مساحت‌های زیرمنحنی گروه‌های یک و دو مربوط به گرلین آسیل دار (به ترتیب: $537/63\pm 26/67$ و $478/38\pm 22/19$ پیکوگرم/میلی لیتر در دقیقه) و هم‌چنین غلظت پلاسمایی آن در تمام نقاط طول دوره، اختلاف معنی داری نداشتند. این نتایج نشان‌دهنده آن بود که تغییرات گرلین آسیل دار دو گروه در طول آزمون، تفاوت معنی داری با هم نداشتند (نمودار ۱).

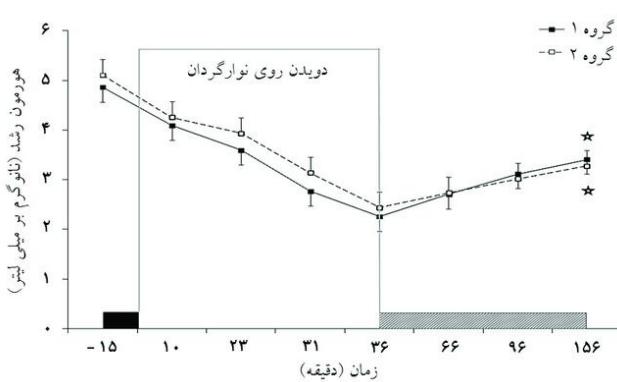
میزان گرسنگی: بین میزان استراحتی گرسنگی گروه یک و دو (به ترتیب: $۴/۸۷\pm ۰/۲۳$ و $۵/۱۱\pm ۰/۲۷$ واحد) اختلاف معنی داری وجود نداشت ($P=0/506$). آزمون تجزیه تحلیل واریانس نشان داد که آزمون ($P=0/097$) و اثر مقابل آزمون بر زمان ($P=0/905$) برای میزان گرسنگی بی‌تأثیر و تنها زمان، دارای تأثیر بود ($P<0/0005$). به این معنی که تغییرات میزان گرسنگی دو گروه در طول آزمون، معنی دار بود ولی این تغییرات در بین دو گروه تفاوت معنی داری نداشت. میزان گرسنگی در هر دو گروه، ضمن کاهش هنگام دویدن، در $۸/۸۰$ % به حداقل خود رسید و علی‌رغم افزایش در دوره بازیافت، میزان آن مربوط به هر دو گروه در پایان آزمون، نسبت به مقادیر استراحتی، به طور معنی داری کمتر بود (هر دو گروه $P=0/002$).

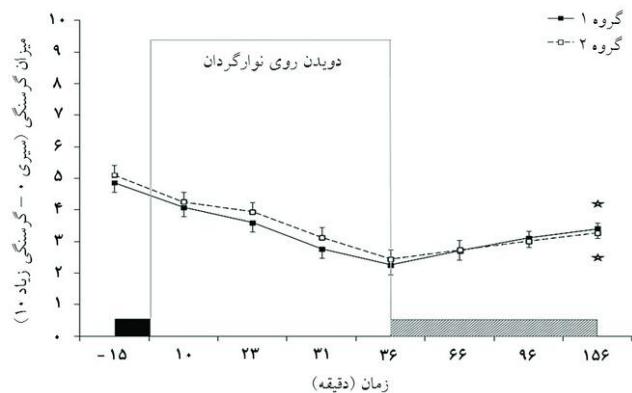
نمودار ۱: داده‌ها به صورت میانگین ± خطای معیار برای غلظت‌های پلاسمایی گرلین آسیل دار دو گروه تجربی در جلسات آزمون

مقادیر استراحتی قبل از شروع فعالیت ورزشی (مستطیل مشکی)، بعد از دویدن در هر حجم کار و ۳۰ ، ۶۰ و ۹۰ دقیقه بعد از آن، در دوره بازیافت (مستطیل طوسی). * اختلاف معنی دار با مقادیر استراحتی ($P<0/05$)

آسیل دار بی‌تأثیر بوده و تنها زمان دارای اثر می‌باشد ($P<0/0005$). این نتایج نشان داد که گرلین آسیل دار دو گروه، در طول آزمون دارای تغییرات معنی داری بوده ولی تفاوت بین گروهی معنی داری وجود نداشت. غلظت پلاسمایی گرلین آسیل دار در هر دو گروه، هنگام دویدن کاهش یافت و در $۸/۸۰$ % به حداقل خود رسید و با وجودی که بعد از قطع فعالیت ورزشی و در دوره بازیافت افزایش داشت، لیکن

نمودار ۳: داده‌ها به صورت میانگین $\pm$ خطای معیار برای غلظت‌های پلاسمایی هورمون رشد دو گروه تجربی در جلسات آزمون مقادیر استراحتی قبل از شروع فعالیت ورزشی (مستطیل مشکی)، بعد از دویدن در هر حجم کار و ۳۰، ۶۰ و ۹۰ دقیقه بعد از آن، در دوره بازیافت (مستطیل طوسی). * اختلاف معنی‌دار با مقادیر استراحتی ($P<0.05$)

نمودار ۴: داده‌ها به صورت میانگین $\pm$ خطای معیار برای میزان گرسنگی دو گروه تجربی در جلسات آزمون مقادیر استراحتی قبل از شروع فعالیت ورزشی (مستطیل مشکی)، بعد از دویدن در هر حجم کار و ۳۰، ۶۰ و ۹۰ دقیقه بعد از آن، در دوره بازیافت (مستطیل طوسی). * اختلاف معنی‌دار با مقادیر استراحتی ($P<0.05$)

منحنی گروه‌های یک و دو مربوط به هورمون رشد (بهترتب ۴۱۱/۵۰ $\pm$ ۱۶/۰۶ و ۳۷۵/۳۸ $\pm$ ۳۳/۴۵ نانوگرم/میلی‌لیتر در دقیقه) و همچنین غلظت‌های پلاسمایی آن در تمام نقاط طول دوره آزمون وجود نداشت. نتایج نشان‌دهنده آن بود که تغییرات هورمون رشد هر دو گروه در طول آزمون، تفاوت معنی‌داری با هم نداشتند (نمودار ۳).

بحث

بنابر اطلاعات موجود این اولین تحقیقی است که تغییرات هورمون رشد، گرلین آسیل دار و میزان گرسنگی در افرادی با دو رده چاقی را هنگام و بعد از فعالیت ورزشی با شدت‌های متفاوت مورد اندازه‌گیری و مقایسه قرار می‌دهد. نتایج نشان داد که تغییرات متغیرهای اندازه‌گیری شده هنگام فعالیت ورزشی با شدت‌های متفاوت و دو ساعت بعد از آن، در هر دو گروه تجربی، تفاوت معنی‌داری نداشت. به عبارت دیگر در طول دوره آزمون، آزمودنی‌ها در دو رده چاقی، پاسخ‌های یکسانی داشتند. بیشتر تحقیقات انجام‌شده گزارش کردند که یک جلسه فعالیت ورزشی هوایی اثری روی گرلین تام ندارد.^{۱۸،۱۹} هرچند یک تحقیق افزایش غلظت پلاسمایی آن را به‌ویژه در یک ساعت آخر فعالیت ورزشی طولانی مدت با شدت ملایم^{۲۰} و

مقادیر مساحت‌های زیرمنحنی گروه‌های یک و دو مربوط به میزان گرسنگی (بهترتب: ۴۹۰/۴۴ $\pm$ ۳۱/۵۵ و ۴۹۵/۵۲ $\pm$ ۳۰/۲۹ واحد در دقیقه) و همچنین میزان آن در تمام نقاط طول دوره آزمون، اختلاف بین گروهی معنی‌داری وجود نداشت که بیان‌گر معنی‌دار نبودن تفاوت تغییرات میزان گرسنگی بین دو گروه در طول آزمون بود. این نتایج نشان داد که تغییرات میزان گرسنگی هر دو گروه در طول آزمون، تفاوت معنی‌داری با هم نداشتند (نمودار ۴).

هورمون رشد: بین مقادیر استراحتی غلظت پلاسمایی هورمون رشد گروه یک و دو (بهترتب ۰/۲۱ و ۰/۸۲ $\pm$ ۰/۱۰ نانوگرم/میلی‌لیتر) اختلاف معنی‌داری وجود نداشت ($P=0.886$). آزمون تجزیه تحلیل واریانس نشان داد که آزمون ($P=0.346$) و اثر متقابل آزمون بر زمان ($P=0.877$) برای هورمون رشد بی‌تأثیر و تنها زمان، دارای تأثیر بود ($P<0.0005$). طوری که تغییرات هورمون رشد دو گروه در طول آزمون معنی‌دار بود ولی تفاوت بین گروهی معنی‌دار نبود. غلظت پلاسمایی هورمون رشد هر دو گروه، هنگام دویدن افزایش یافت و در ۸۰٪ به حداقل خود رسید و علی‌رغم کاهش در دوره بازیافت، میزان آن در هر دو گروه، در انتهای آزمون، به‌طور معنی‌داری نسبت به مقادیر استراحتی بیشتر بود (گروه یک $P=0.012$ و گروه دو $P=0.005$). اختلاف معنی‌داری در مقادیر مساحت‌های زیر

حاضر، عدم وجود تفاوت بین گروهی معنی دار در کاهش میزان گرسنگی در تمام نقاط زمانی و هم در مساحت های زیر منحنی، نشان دهنده آن است که تغییرات گرلین آسیل دار در اثر انجام این پروتکل ورزشی، می تواند به بروز پاسخ های مشابهی در اشتهاي آزمودنی ها منجر شود و میزان چاقی تأثیر معنی داری بر مقدار پاسخ ندارد.

طبق گزارش های قبلی، هورمون رشد بر غلظت پلاسمایی گرلین اثر مهار کننده کی دارد،^{۲۶} میزان تولید آن در افراد چاق دچار اختلال شده و غلظت پلاسمایی آن نسبت به افراد معمولی کمتر است.^{۲۷} یافته های تحقیق حاضر، با نتایج چندین تحقیق که نشان داده اند ترشح هورمون رشد در چاقی نقصان می یابد^{۲۸} و هر جلسه فعالیت ورزشی با شدت کافی باعث افزایش غلظت پلاسمایی هورمون رشد می شود، مطابقت دارد.^{۲۹-۳۰}

در تحقیق حاضر، کاهش غلظت پلاسمایی گرلین آسیل دار به طور هم زمان، افزایش میزان هورمون رشد در هر دو گروه، می تواند بیان گر آن باشد که غلظت پلاسمایی هورمون رشد به تنهایی مؤثر بر سرکوب گرلین آسیل دار نیست بلکه به نظر می رسد میزان افزایش این هورمون نسبت به مقادیر استراحتی، می تواند عامل مهمی برای سرکوب آن باشد زیرا با قطع فعالیت ورزشی و شروع دوره بازیافت در حالت استراحت، ضمن آن که میزان غلظت پلاسمایی هورمون رشد کاهش می یابد، بر مقدار گرلین آسیل دار افزوده می شود. عدم وجود اختلاف معنی دار بین گروهی، در غلظت پلاسمایی هورمون رشد و هم گرلین آسیل دار، نشان دهنده آن است که هر دو گروه، علی رغم تفاوت در میزان چاقی، پاسخ های مشابهی را به پروتکل ورزشی داشته اند و به علاوه این که بین هیچ یک از مساحت های زیر منحنی مربوط به هر دو هورمون، اختلاف بین گروهی معنی داری هم مشاهده نشد.

از طرف دیگر، نتایج تحقیقات قبلی ما نشان داد که شدت دویدن برای افزایش میزان هورمون رشد و در نتیجه سرکوب گرلین آسیل دار و اشتهاي افراد چاق، می بايستی حداقل با ۷۰٪^{۳۱} و یا ۶۰٪^{۳۲} حداقل اکسیژن مصرفی باشد که طی ۲۰ دقیقه (دو زمان ۱۰ دقیقه ای) انجام شود. به عبارت دیگر، ۲۰ دقیقه دویدن با حداقل ۶٪ اکسیژن مصرفی، برای کاهش موقتی اشتهاي افراد چاق بعد از فعالیت ورزشی ضروري به نظر می رسد.

تحقیق دیگر کاهش آن را تا دو ساعت بعد از یک جلسه فعالیت ورزشی گزارش کردند.^{۳۳} در تمام این تحقیقات، گرلین تام مورد اندازه گیری قرار گرفته است و این می تواند دلیل ناکامی اکثر آن ها در نشان دادن تغییرات واقعی گرلین باشد، چرا که گزارش شده است که گرلین تام به طور دقیقی منعکس کننده غلظت های گرلین آسیل دار و بی آسیل نمی باشد.^{۳۴} تنها چند تحقیق غلظت پلاسمایی گرلین آسیل دار را هنگام و بعد از فعالیت ورزشی مورد اندازه گیری قرار دادند.^{۳۵} نتایج این تحقیقات نشان داد که دویدن روی نوار گردن باعث کاهش غلظت پلاسمایی گرلین آسیل دار در افراد سالم و ورزشکار می شود. تنها تحقیقات انجام شده بر روی افراد چاق، مربوط به تحقیقات قبلی ما بود که نتایج مشابهی را نشان داد.^{۳۶}

در تحقیق حاضر همان طور که انتظار می رفت، هم جهت با نتایج تمام این تحقیقات، گرلین آسیل دار بر اثر دویدن روی نوار گردن در شدت های مربوطه سرکوب شد و اگرچه کاهش آن در گروه دو بیش تر بود ولی این تفاوت بین گروهی، معنی دار نبود. به علاوه این که مقدار آن در هر دو گروه تا دو ساعت بعد از قطع فعالیت ورزشی، هنوز نسبت به مقادیر استراحتی کمتر بود.

باتوجه به تأثیر گرلین آسیل دار بر اشتها،^{۳۷} نتایج تحقیق حاضر حاکی از آن است که به موازات کاهش غلظت پلاسمایی گرلین آسیل دار، میزان گرسنگی آزمودنی ها هم سرکوب شد و این سرکوب همانند گرلین آسیل دار تا دو ساعت بعد از قطع فعالیت ورزشی ادامه یافت. این یافته ها مؤید نتایج تحقیقات قبلی است که نشان داده بودند تغییرات گرلین آسیل دار می تواند اشتها را هنگام و بعد از فعالیت ورزشی تنظیم نماید.^{۳۸} اگرچه در برخی از تحقیقات انجام شده میزان گرسنگی آزمودنی ها، دو ساعت بعد از قطع فعالیت ورزشی به میزان استراحتی مربوط به گروه کنترل نزدیک شد^{۳۹-۴۰} و برخی تحقیقات دیگر نتوانستند معنی دار بودن سرکوب گرسنگی تا دو ساعت بعد از قطع فعالیت ورزشی را نشان دهند^{۴۱} که احتمال دارد دلیل آن، وضعیت آزمودنی های به کار گرفته شده از نظر میزان چاقی و آمادگی جسمانی و هم چنین شدت های متفاوت مورد استفاده در پروتکل های مربوطه است زیرا به جز تحقیق اخیر ما که بر روی افراد چاق انجام شد.^{۴۲-۴۳}

آزمودنی های دیگر تحقیقات افراد سالم و ورزشکاری بودند که در شدت های متفاوتی به فعالیت پرداختند. به هر حال در تحقیق

می توان نتیجه گرفت افراد در هر دو رده چاقی، واکنش‌های یکسانی را به شدت‌های مختلف دویدن روی نوارگردان نشان می‌دهند. با توجه به نتایج تحقیق قبلی ما،^{۷۷} حداقل شدت لازم برای سرکوب موقعیتی (حدائق تا دو ساعت) گرلین آسیل دار و در نتیجه اشتهاهی افراد چاق بعد از انجام فعالیت ورزشی، ۶۰٪ حداکثر اکسیژن مصرفی می‌باشد که می‌تواند در برنامه تمرينی که به منظور کاهش وزن این گونه افراد تنظیم می‌شود، موردنظر قرار گیرد.

سپاسکزاری: بدین وسیله از همکاری، وقت‌شناسی و جدیت تمام دانشجویان داوطلب تشکر و قدردانی می‌نماییم.

به طور خلاصه، یافته‌های تحقیق حاضر نشان داد که غلظت پلاسمایی هورمون رشد و گرلین آسیل دار افراد در دو رده چاقی، بر اثر دویدن روی نوارگردان به ترتیب افزایش و کاهش یافت که می‌تواند نشان‌دهنده اثرات سرکوب‌کنندگی هورمون رشد باشد. با توجه به اثرات مهاری هورمون گرلین آسیل دار روی اشتها، میزان گرسنگی آزمودنی‌ها هم، هنگام فعالیت ورزشی کاهش یافت. از آنجا که اختلافات بین گروهی در میزان مساحت‌های زیرمنحنی محاسبه شده و هم‌چنین در تمام نقاط زمانی کل دوره آزمون مربوط به هورمون رشد، گرلین آسیل دار و میزان گرسنگی معنی‌دار نبود،

References

- Snetselaar L, Malville-Shipan K, Ahrens L, Smith K, Chenard C, Stumbo P, et al. Raising Medical Students Awareness of Nutrition and Fitness in Disease Prevention. *Gordon J Med Educ Online* 2004;9:21.
- Salentz CA, Duscha BD, Johnson JL, Ketchum K, Aiken LB, Samsa GP, et al. Effects of the amount of exercise on body weight, body composition, and measures of central obesity: STRRIDE: A randomized controlled study. *Arch Intern Med* 2004;164(1):31-9.
- Frayn KN. Metabolic Regulation: A Human Perspective. 2nd ed. Oxford: Wiley-Blackwell; 2003.
- Ariyasu H, Takaya K, Tagami T, Ogawa Y, Hosoda K, Akamizu T, et al. Stomach is a major source of circulating ghrelin, and feeding state determines plasma ghrelin-like immunoreactivity levels in humans. *J Clin Endocrinol Metab* 2001;86(10):4753-8.
- Kojima M, Hosoda H, Date Y, Nakazato M, Matsuo H, Kangawa K. Ghrelin is a growth-hormone-releasing acylated peptide from stomach. *Nature* 1999;402(6762):656-60.
- Murphy KG, Bloom SR. Gut hormones and the regulation of energy homeostasis. *Nature* 2006;444(7121):854-9.
- Kojima M, Kangawa K. Ghrelin: structure and function. *Physiol Rev* 2005;85(2):495-522.
- Drazen DL, Woods SC. Peripheral signals in the control of satiety and hunger. *Curr Opin Clin Nutr Metab Care* 2003;6(6):621-9.
- Cummings DE, Purnell JQ, Frayo RS, Schmidova K, Wisse BE, Weigle DS. A preprandial rise in plasma ghrelin levels suggests a role in meal initiation in humans. *Diabetes* 2001;50(8):1714-9.
- Tschöp M, Wawarta R, Riepl RL, Friedrich S, Bidlingmaier M, Landgraf R, et al. Post-prandial decrease of circulating human ghrelin levels. *J Endocrinol Invest* 2001;24(6):RC19-21.
- Broglio F, Gottero C, Prodám F, Gauna C, Muccioli G, Papotti M, et al. Non-acylated ghrelin counteracts the metabolic but not the neuroendocrine response to acylated ghrelin in humans. *J Clin Endocrinol Metab* 2004;89(6):3062-5.
- Broglio F, Benso A, Gottero C, Prodám F, Gauna C, Filtri L, et al. Non-acylated ghrelin does not possess the pituitary and pancreatic endocrine activity of acylated ghrelin in humans. *J Endocrinol Invest* 2003;26(3):192-6.
- Shiyya T, Nakazato M, Mizuta M, Date Y, Mondal MS, Tanaka M, et al. Plasma ghrelin levels in lean and obese humans and the effect of glucose on ghrelin secretion. *J Clin Endocrinol Metab* 2002;87(1):240-4.
- Tschöp M, Weyer C, Tataranni PA, Devanarayan V, Ravussin E, Heiman ML. Circulating ghrelin levels are decreased in human obesity. *Diabetes* 2001;50(4):707-9.
- Soriano-Guillén L, Barrios V, Campos-Barros A, Argente J. Ghrelin levels in obesity and anorexia nervosa: effect of weight reduction or recuperation. *J Pediatr* 2004;144(1):36-42.
- Jakicic JM, Clark K, Coleman E, Donnelly JE, Foreyt J, Melanson E, et al. American College of Sports Medicine position stand. Appropriate intervention strategies for weight loss and prevention of weight regain for adults. *Med Sci Sports Exerc* 2001;33(12):2145-56.
- Blundell JE, King NA. Physical activity and regulation of food intake: current evidence. *Med Sci Sports Exerc* 1999;31(11 Suppl):S573-83.
- Burns SF, Broom DR, Miyashita M, Mundy C, Stensel DJ. A single session of treadmill running has no effect on plasma total ghrelin concentrations. *J Sports Sci* 2007;25(6):635-42.
- Jürimäe J, Hofmann P, Jürimäe T, Palm R, Mäestu J, Purge P, et al. Plasma ghrelin responses to acute sculling exercises in elite male rowers. *Eur J Appl Physiol* 2007;99(5):467-74.
- Broom DR, Batterham RL, King JA, Stensel DJ. Influence of resistance and aerobic exercise on hunger, circulating levels of acylated ghrelin, and peptide YY in healthy males. *Am J Physiol Regul Integr Comp Physiol* 2009;296(1):R29-35.
- King JA, Miyashita M, Wasse LK, Stensel DJ. Influence of prolonged treadmill running on appetite, energy intake and circulating concentrations of acylated ghrelin. *Appetite* 2010;54(3):492-8.
- Gholipour M, Kordi MR, Taghikhani M, Ravasi AA, Gaeini AA, Tabrizi A. Plasma acylated ghrelin and hunger alterations during and after intermittent exercise of different intensities in obese people. *Res Sport Sci J* 2011;9:139-58.
- Gholipour M, Kordi MR, Taghikhani M, Ravasi AA, Gaeini AA, Tabrizi A. The acute effect of an intermittent treadmill running on hunger and plasma acylated ghrelin concentration in individuals with obesity. *Tehran Univ Med J (TUMJ)* 2011;69(2):125-35.
- Pritzlaff CJ, Wideman L, Weltman JY, Abbott RD, Gutgesell ME, Hartman ML, et al. Impact of acute exercise intensity on pulsatile

- growth hormone release in men. *J Appl Physiol* 1999;87(2):498-504.
25. Gilbert KL, Stokes KA, Hall GM, Thompson D. Growth hormone responses to 3 different exercise bouts in 18- to 25- and 40- to 50-year-old men. *Appl Physiol Nutr Metab* 2008;33(4):706-12.
26. Vestergaard ET, Dall R, Lange KH, Kjaer M, Christiansen JS, Jorgensen JO. The ghrelin response to exercise before and after growth hormone administration. *J Clin Endocrinol Metab* 2007;92(1):297-303.
27. Hansen TK, Dall R, Hosoda H, Kojima M, Kangawa K, Christiansen JS, et al. Weight loss increases circulating levels of ghrelin in human obesity. *Clin Endocrinol (Oxf)* 2002;56(2):203-6.
28. Scacchi M, Pincelli AI, Cavagnini F. Growth hormone in obesity. *Int J Obes Relat Metab Disord* 1999;23(3):260-71.
29. Jackson AS, Pollock ML. Generalized equations for predicting body density of men. *Br J Nutr* 1978;40(3):497-504.
30. Kraemer RR, Acevedo EO, Synovitz LB, Durand RJ, Johnson LG, Petrella E, et al. Glucoregulatory endocrine responses to intermittent exercise of different intensities: plasma changes in a pancreatic beta-cell peptide, amylin. *Metabolism* 2002;51(5):657-63.
31. Dill DB, Costill DL. Calculation of percentage changes in volumes of blood, plasma, and red cells in dehydration. *J Appl Physiol* 1974;37(2):247-8.
32. Flint A, Raben A, Blundell JE, Astrup A. Reproducibility, power and validity of visual analogue scales in assessment of appetite sensations in single test meal studies. *Int J Obes Relat Metab Disord* 2000;24(1):38-48.
33. Stock S, Leichner P, Wong AC, Ghatei MA, Kieffer TJ, Bloom SR, et al. Ghrelin, peptide YY, glucose-dependent insulinotropic polypeptide, and hunger responses to a mixed meal in anorexic, obese, and control female adolescents. *J Clin Endocrinol Metab* 2005;90(4):2161-8.
34. Christ ER, Zehnder M, Boesch C, Trepp R, Mullis PE, Diem P, et al. The effect of increased lipid intake on hormonal responses during aerobic exercise in endurance-trained men. *Eur J Endocrinol* 2006;154(3):397-403.
35. Mackelvie KJ, Meneilly GS, Elahi D, Wong AC, Barr SI, Chanoine JP. Regulation of appetite in lean and obese adolescents after exercise: role of acylated and desacyl ghrelin. *J Clin Endocrinol Metab* 2007;92(2):648-54.
36. Blundell JE, Stubbs RJ, Hughes DA, Whybrow S, King NA. Cross talk between physical activity and appetite control: does physical activity stimulate appetite? *Proc Nutr Soc* 2003;62(3):651-61.
37. Dall R, Kanaley J, Hansen TK, Møller N, Christiansen JS, Hosoda H, et al. Plasma ghrelin levels during exercise in healthy subjects and in growth hormone-deficient patients. *Eur J Endocrinol* 2002;147(1):65-70.
38. Iranmanesh A, Lizarralde G, Veldhuis JD. Age and relative adiposity are specific negative determinants of the frequency and amplitude of growth hormone (GH) secretory bursts and the half-life of endogenous GH in healthy men. *J Clin Endocrinol Metab* 1991;73(5):1081-8.

Comparison of the effects of growth hormone on acylated ghrelin and following acute intermittent exercise in two levels of obesity

Majid Gholipour Ph.D.*
Arezoo Tabrizi M.Sc.

Physical Education Center, Sharif University of Technology, Tehran, Iran.

Abstract

Received: March 13, 2013 Accepted: April 20, 2013

Background: The prevalence of obesity has risen enormously over the past few decades. Both food intake (Appetite) and energy expenditure can influence body weight. Acylated ghrelin enhances appetite, and its plasma level is suppressed by growth hormone. The present study, examines the effects of an intermittent exercise with progressive intensities on acylated ghrelin, appetite, and growth hormone in inactive male students with two levels of obesity.

Methods: Eleven inactive males were allocated into two groups on the basis of their body mass index (BMI). Six subjects in group one, $BMI = 31.18 \pm 0.92 \text{ kg/m}^2$, and five subjects in group two, $BMI = 36.94 \pm 2.25 \text{ kg/m}^2$, ran on the treadmill with progressive intensities of 50, 60, 70 and 80% of $\text{VO}_{2\text{max}}$ for 10, 10, 5, and 2 min respectively. Blood samples were collected before the exercise (as the resting values), after each workload (during the exercise), and at 30, 60, and 120 min (during recovery).

Results: Plasma acylated ghrelin concentrations and hunger ratings in two groups were decreased and remained significantly lower than resting values ($P=0.008$ and $P=0.002$ respectively) at the end of the trial and there was no significant differences between groups. Growth hormone levels in two groups were increased and remained significantly higher than resting values (groups one $P=0.012$, group two $P=0.005$) at the end of the trial and there was no significant differences between groups. In addition, there were no significant differences between area under the curves (AUC) values over total periods for acylated ghrelin, hunger ratings, and growth hormone in two groups.

Conclusion: These findings indicate that individuals with two levels of obesity have the same response to the different intensities of treadmill running and two hours thereafter during recovery period, which can be considered for designing a more effective weight loss training program.

Keywords: Acylated ghrelin, appetite, growth hormone, obesity, running.

* Corresponding author: Physical Education Center, Sharif University of Technology, Azadi Ave., Tehran, Iran. Tel: +98-21-66165152
E-mail: gholipour@sharif.ir